

ARAŞTIRMA MAKALESİ

**Algılanan Ebeveynlik Tutumları ile Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişkide
Aleksitiminin Aracı Rolü**

Dr. Öğr. Üyesi Evin AYDIN YÖNTEM, İstanbul Okan Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri
Fakültesi, İstanbul, e-posta: evin.aydin@okan.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-3995-7377>

Dr. Hivren ÖZKOL COP, Bağımsız Araştırmacı, e-posta: hivren@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-4076-8500>

Öz

Bu araştırmanın temel amacı, algılanan ebeveynlik tutumları ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkide aleksitiminin aracılık rolünü test etmektir. Çalışmaya 595 katılımcı dahil edilmiştir ve katılımcılara sosyodemografik bilgi formu, Young Ebeveynlik Ölçeği, Kısa Semptom Envanteri ve Toronto Aleksitimi Ölçeği uygulanmıştır. Ölçekler, çevrimiçi ve yüz yüze yöntemlerle toplanmıştır. Veriler Pearson korelasyon analizi ve yol analizi ile incelenmiştir. Obsesif ve bozuk ebeveynlik alt boyutları oluşturulmuş ve bu boyutlar üzerinden dört yapısal model test edilmiştir. Analiz sonuçları, aleksitiminin ebeveynlik tutumlarının psikolojik belirtiler üzerindeki etkisinde anlamlı bir aracılık rolü olduğunu göstermiştir. Ayrıca, ebeveynlik biçimleri ile aleksitimi ve psikolojik belirtiler arasında pozitif ilişkiler saptanmıştır. Araştırma sonuçları, kuramsal ve kavramsal çerçeve içinde tartışılmış, araştırmacılar ve klinisyenler için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Aleksitimi, Algılanan Ebeveynlik Tutumları, Psikolojik Belirtiler.

Makale Gönderme Tarihi: 14.10.2024

Makale Kabul Tarihi: 03.02.2025

Önerilen Atıf:

Aydın Yöntem, E. ve Özkol Cop, H. (2025). Algılanan Ebeveynlik Tutumları ile Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişkide Aleksitiminin Aracı Rolü, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(2): 123-142.

**Journal of Social, Humanities and
Administrative Sciences**

2025, 8(2): 123-142. DOI:[10.26677/TR1010.2025.1507](https://doi.org/10.26677/TR1010.2025.1507)
ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

**The Intermediate Role of Alexitimia in The Relationship Between Perceived
Parenting Attitudes and Psychological Symptoms**

Assistant Prof. Dr. Evin AYDIN YÖNTEM, İstanbul Okan University, Faculty of Humanities and Social Sciences, İstanbul, e-mail: evin.aydin@okan.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-3995-7377>

Dr. Hivren ÖZKOL COP, Independent Researcher, İstanbul, e-mail: hivren@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-4076-8500>

Abstract

The main aim of this research is to test the mediating role of alexithymia in the relationship between perceived parenting styles and psychological symptoms. A total of 595 participants were included in the study, and they were administered a sociodemographic information form, the Young Parenting Scale, the Brief Symptom Inventory, and the Toronto Alexithymia Scale. The scales were collected through both online and face-to-face methods. Since normal distribution was achieved, parametric tests were used. Relationships were examined using Pearson correlation analysis and path analysis. Obsessive and maladaptive parenting subdimensions were created, and four structural models were tested based on these dimensions. The analysis results indicated that alexithymia plays a significant mediating role in the effect of parenting styles on psychological symptoms. Additionally, positive relationships were found between parenting styles, alexithymia, and psychological symptoms. The results of the study were discussed within a theoretical and conceptual framework, and various recommendations were made for researchers and clinicians.

Keywords: Alexithymia, Perceived Parenting Styles, Psychological Symptoms.

Received: 14.10.2024

Accepted: 03.02.2025

Suggested Citation:

Aydın Yöntem, E. and Özkol Cop, H. (2025). The Intermediate Role of Alexitimia in The Relationship Between Perceived Parenting Attitudes and Psychological Symptoms, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 8(2): 123-142.

GİRİŞ

Duygular, bireyin tüm yaşamını etkileyen ve insan davranışlarının temelini oluşturan bir unsurdur. Duygular, organizmada bir dizi iç değişimi başlatır ve bu değişimler belirli eylemlere veya davranışlara yol açar. (Damasio, 2000). Bebeklik döneminde oluşmaya başlayan duygular, kişinin temel gereksinimlerine ne derecede ulaştığı ile doğrudan ilgilidir. Bireyin çevresi ile sürekli iletişimde olması sayesinde duygular ve davranışlar şekil alır (Argun, 2005). Örneğin; insanlar bir tehditle karşılaştıklarında korku duygusu hissederler ve bu duygu onları kaçma davranışına yöneltir. Kaçma davranışı hayatta kalmaya yardımcı olur (Dökmen, 2000). Sağlıklı ve dengeli ilişkiler kurmak için en önemli etmen, bastırılmış duygu ve isteklerin farkına varabilmek ve onları ifade edebilmektir. Doğal bir şekilde duygularını fark edip ifade edebildiğinde insan, içindeki büyük potansiyele erişme şansını artırır ve kendi olmasına olanak sağlamış olur (Koçak, 2002). Kişinin, kendisinin ve başkalarının duygularının farkında olması psikososyal ve fiziksel iyi oluşun önemli bir unsurudur (Eid ve Boucher, 2012). 1940'lı yılların sonlarına doğru bazı hastaların somatik belirtiler göstermesi üzerine duyguları ifade etme konusunda çalışmalar başlamıştır (Taylor vd., 1991). Duyguları ifade etme ve psikolojik sağlık arasında önemli bir ilişki bulunduğunu açığa çıkaran birçok araştırmanın sonucunda; duyguları ifade etme çalışmalarının ruh sağlığı çalışmalarındaki önemi vurgulanmıştır (Smith ve Brown, 2021; Kuzucu, 2011; Yalçın ve Hamarta, 2013). Bu yıllardan sonra aleksitimi kavramı üzerinde daha yoğun şekilde çalışılmaya başlanmıştır.

Aleksitimi kavramı duygu düzenleme ile ilişkili olup duyguları fark etme, ayırt etme, tanımlama ve ifade etmede güçlüğü ifade etmektedir. Aleksitimi Sifneos tarafından ilk defa ortaya konduğunda daha çok psikosomatik bozukluklarla ilişkilendirilmiştir. Günümüzde ise hem tanım kapsamı genişlemiş hem de psikosomatik bozuklukların yanı sıra depresyon, anksiyete, bağımlılık, yeme bozuklukları, travma sonrası stres bozukluğu gibi pek çok bozuklukla ilgili olduğu bulgulanmıştır (Motan ve Gençöz, 2007; Honkalampi vd., 2000; Allen vd., 2011). Kapsam olarak günümüzde farklı bileşenlerle tanımlanmaktadır. Bunlar duyguları fark etme, ayırt etme ve söze dökme güçlüğü, hayal kurma, düşlem yaşamada kısıtlılık, işe vuruk düşünme, dış merkezli, uyum sağlamaya yönelik bilişsel yapı olarak ifade edilebilir. Buna ek olarak, duyguların dışavurumunda ebeveyn tutumlarının da önemli bir rolü olduğu ifade edilebilir (Motan ve Gençöz, 2007).

Ebeveyn kavramı, temel anlamda çocuğa bakım vermekle sorumlu olan kişileri ifade ederken ebeveynlik biçimi; ebeveynin çocuğa bakım verme, denetleme, sevmeye, ilgilenme, yakınlık kurma gibi alanlardaki tutumuna işaret eder. Ebeveynlik biçiminin çocuk tarafından nasıl algılandığı çocuk üzerinde belirleyici etkilere sahiptir. Pek çok kuramsal yaklaşım ve araştırma, bu belirleyici etkilere odaklanarak ve algılanan ebeveynlik biçiminin kişinin yetişkinliğinde ruh sağlığı üzerinde olumlu ve/veya olumsuz etki yarattığını ortaya koymaktadır (Bowlby, 2012; Young, Klosko ve Weishaar, 2003; Lima, Mello ve Mari; 2010; Tütüncü, 2020). Algılanan ebeveyn tutumlarının depresyon (Sadowski vd., 1999; Tut, 2021), anksiyete (Shute, Maud ve Maclachlan; 2019; Demirsu, 2018), somatizasyon (Kaya ve Gündüz; 2019), yeme bozuklukları (Cerniglia vd., 2017; Erol, Toprak ve Yazıcı; 2002), bağımlılık (Ahmadi vd., 2014) ve olumsuz benlik algısı (Saydam ve Gençöz, 2005; Yılmaz, 2001) gibi hayatın günlük akışını büyük oranda etkileyen ve işlevselliği düşüren pek çok psikopatoloji ile ilişkili olduğuna dair çalışmalar mevcuttur.

Ebeveynlik boyutlarının çocuk ve ergenlerin dışa vuran psikolojik semptomları üzerindeki etkisiyle ilgili 1435 çalışmanın değerlendirildiği meta analiz çalışmasında ebeveynlik biçiminin etkisinin yüksek olduğu saptanmıştır (Pinquart, 2017). Buna göre ebeveyn sıcaklığı, davranışsal kontrol, özerklik verilmesi psikolojik semptomlarla negatif ilişki gösterirken; katı, psikolojik kontrol sağlayan, aşırı izin verici ve ihmalkâr ebeveynlik biçimiyle pozitif yönde anlamlı ilişki

göstermiştir. Yordayıcılığı en yüksek değişkenler katı ve psikolojik kontrol içeren ebeveynlik olarak saptanmıştır.

Başka bir meta analiz çalışmasında algılanan ebeveynlik biçimlerinin depresyon, anksiyete ve intihar düşünceleri ile ilişkisi 2010-2019 yılları arasında yapılan toplam 848 çalışma arasından seçilen 59 çalışma ile değerlendirilmiştir (Gorostiaga vd., 2019). Çalışmada ebeveyn sıcaklığının, davranışsal kontrolün ve özerklik vermenin genç yetişkinlerde semptomlarla negatif ilişkili olduğu; bunun aksine psikolojik kontrol ve ebeveynlerin sert kontrolü, ergen kaygısı, depresyon ve intiharla pozitif ilişkili olduğu bulgusu elde edilmiştir. Algılanan ebeveynlik biçiminin benlik saygısına ve psikolojik problemlere etkisini cinsiyete göre inceleyen bir çalışmada, olumlu ebeveynlik biçiminin, kadınlarda daha yüksek benlik saygısı ve daha düşük psikolojik problemle ilişkili olduğu bulunmuştur (Szkody, Steele ve McKinney, 2020).

Literatürde aleksitimi ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkiyi de inceleyen çalışmalar mevcuttur (Roh vd., 2011; Ziótkowski vd., 2015). Kaya ve Aksoy'un (2022) yaptığı çalışmada normal bireylerdeki aleksitimi ile psikolojik belirtiler ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkileri incelemiştir ve aleksitimi puanı yüksek olan grubun, psikolojik semptomları daha fazla sergilediği ve kaçınmacı ile kaygılı bağlanma puanlarının daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Başka bir çalışmada aleksitimi, öfke ve öfke ifade tarzlarının psikolojik belirtileri yordama gücünü incelenmiştir ve bulgular, aleksitimi, sürekli öfke ve içte tutulan öfkenin bir araya gelerek psikolojik belirtileri pozitif yönde yordadığını göstermektedir (Karaca ve Çelik, 2021). Ayrıca aleksitimik özellikler gösteren bireylerin normal bireylere göre daha fazla bedensel şikayetleri olduğu gözlemlenmiştir. Yetişkinlerde genel popülasyonda aleksitiminin görülme sıklığı %6 ile %17 arasında değişmektedir (Kokkonen vd., 2001; Hintikka vd., 2001; Franz vd., 2008). Madde kullanan bireylerde aleksitiminin görülme sıklığının ise %43,5 ile %67 arasında olduğu saptanmıştır (Taylor vd., 1990; Havi Land vd., 1994). Diğer bir araştırmada Tepei (2014) tarafından ayakta ve hastanede yatarak tedavi gören depresif bozukluk tanısı konmuş 63 kadın hastanın psikolojik dayanıklılıkları ile aleksitimi düzeyleri incelenmiştir. Araştırmada, aleksitiminin varlığı ve oranı bireyin etkili duygu düzenleme becerisini bozarak pozitif baş etme mekanizmalarını negatif yönde etkilediği bulunmuştur.

Literatürde psikolojik belirtilerin etiyojisiyle ilgili çalışmalarda genetik, çevre, çocukluk çağı deneyimlerinin yanı sıra maruz kalınan ve algılanan ebeveyn tutumları sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada, ebeveyn tutumlarının psikopatoloji ile ilişkisi ele alınmış ve bu iki değişkenin arasında aleksitimin aracı değişken rolü incelenmiştir. Psikoterapilerde bilişler ve davranışlar üzerine sıkça çalışılırken duygular üzerine yapılan çalışmaların eksik kaldığı düşünüldüğünden dolayı aleksitimi kavramı bu çalışmada aracı değişken olarak seçilmiştir. Bireylerin psikolojik belirtilerinin gelişiminde ve sürdürülmesinde duyguların da oldukça önemli olduğu düşünüldüğünden aleksitiminin aracılık etkisinin araştırılmasının dikkate değer olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Algılanan ebeveyn biçimleri ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkiye aleksitimin aracı rolünü inceleyen bu çalışma ile söz konusu değişkenlerin ilişkisini açıklayan yeni bir model üzerinde çalışılmış ve böylelikle literatüre katkı sağlamasının yanı sıra klinik uygulamalar için pratik sağlaması amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın temel amacı algılanan ebeveynlik tutumları ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkide aleksitiminin aracı rolünü incelemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi şu şekildedir: Algılanan ebeveynlik tutumları ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkide aleksitiminin anlamlı düzeyde aracı rolü bulunmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada Young Ebeveynlik Ölçeği alt boyutları üzerinden obsesif ebeveynlik ve bozuk ebeveynlik olmak üzere iki üst boyut oluşturulmuştur. Değişime kapalı/duyguları bastıran, koşullu/başarı odaklı, koruyucu/evhamlı ve kuralcı/ kalıplayıcı alt boyutları obsesif ebeveynlik üst boyutunu; cezalandırıcı, kötümser/endişeli, aşırı izin verici/sınırsız, sömürücü/istismar edici, duygusal yoksun bırakıcı küçümseyici/kusur bulucu ise bozuk ebeveynlik üst boyutunu oluşturmaktadır. Young Ebeveynlik Ölçeği ilişkin bozuk ebeveynlik ve obsesif ebeveynlik ayrımı Gürsoy (2020) tarafından yapılmış ve klinik olan ve klinik olmayan yetişkin örneklemelerinde, ebeveynlik biçimi alanları ve kaygı ilişkisinde, erken dönem uyumsuz şema alanlarının aracılık rolleri çalışmasında kullanılmış ve test edilmiştir. Araştırmada oluşturulan obsesif ve bozuk ebeveynlik üst boyutları ile 4 yapısal model test edilmiştir. Model 1’de bozuk ebeveynlik (anne) tutumlarının psikolojik belirtiler üzerindeki etkisinde aleksitiminin aracı rolüne ilişkin yapısal model, Model 2’de obsesif ebeveynlik (anne) tutumlarının psikolojik belirtiler üzerindeki etkisinde aleksitiminin aracı rolüne ilişkin yapısal model, Model 3’te bozuk ebeveynlik (baba) tutumlarının psikolojik belirtiler üzerindeki etkisinde aleksitiminin aracı rolüne ilişkin yapısal model ve Model 4’te obsesif ebeveynlik (baba) tutumlarının psikolojik belirtiler üzerindeki etkisinde aleksitiminin aracı rolüne ilişkin yapısal model test edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmaya 293’ü (%49,2) erkek, 302’si (%50,8) kadın toplamda 595 katılımcı dahil edilmiştir. Araştırma örneklem grubuna ilişkin bilgiler Tablo 1’de özetlenmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

Değişken	Gruplar	F	%
Cinsiyet	Kadın	302	50,8
	Erkek	293	49,2
Yaş	18-25	164	72,3
	26-35	209	17,5
	36 ve Üstü	219	10,2
Eğitim Durumu	İlk/Orta/Lise	57	27,7
	Lisans	304	35,3
	Lisansüstü	159	37,0
Gelir Düzeyi	Düşük	106	17,8
	Orta	443	74,5
	Yüksek	46	7,7
Psikolojik/Psikiyatrik Yardım Alma Durumu	Evet	204	34,3
	Hayır	391	65,7
Medeni Durum	Evli	312	52,4
	Sözlü/Nişanlı	89	15,0
	Bekar	194	32,6

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcılardan veri toplamak amacıyla sosyodemografik bilgi formu, Young Ebeveynlik Ölçeği, Toronto Aleksitimi Ölçeği ve Kısa Semptom Envanteri kullanılmıştır.

Young Ebeveynlik Ölçeği

Young ebeveynlik ölçeği birey tarafından algılanan ebeveynlik stillerini ölçmektedir. Ölçek toplam 72 maddeden oluşmakla birlikte erken dönem uyumsuz şemaların temellendiği düşünülen ebeveyn yaklaşımlarına odaklanılarak geliştirilmiştir (Young, 1994). Bu ölçek, YEBÖ-A ve YEBÖ-B olmak üzere anne ve baba için ayrı ayrı uygulanmaktadır. Öz bildirim dayalı olan bu ölçekte birey, soru maddelerini anne ve babasının davranışlarını düşünerek cevaplamaktadır. Likert tipi bir ölçüm aracı olan YEBÖ'nün puanlaması 1-tamamen yanlış ile 6 tamamen uyuyor puan arasında değişim göstermektedir. Çakır, Karaosmanoğlu ve Soygüt (2008) tarafından gerçekleştirilen Türkçe güvenilirlik ve geçerlik çalışmasında araştırma örneklemini üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Yürütülen bu araştırma sonucunda YEBÖ-A anne formu ile YEBÖ-B baba formu için ortak 10 faktörlü yapı oluşturulmuştur. Ölçeğin anne formu için Cronbach Alpha katsayısı .53 ile .86 arasında değişim gösterirken, baba formu .61 ile .89 arasında değişim göstermektedir. Ölçeğin genelinde ise Cronbach Alpha katsayısı .90 olarak belirlenmiştir. Mevcut araştırmada, ölçeğin anne formunda kuralcı/kalıplayıcı alt boyutu için .88, küçümseyici/kusur bulucu alt boyutu için .92, duygusal yönden yoksun bırakıcı alt boyutu için .92, sömürücü/istismar edici alt boyutu için .86, aşırı koruyucu/evhamlı alt boyutu için .66, koşullu/başarı odaklı alt boyutu için .77, aşırı izin verici/sınırsız alt boyutu için .73, kötümser/endişeli alt boyutu için .72, cezalandırıcı alt boyutu için .74 ve değişime kapalı/duygularını bastıran alt boyutu için .60 güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin baba formu kuralcı/kalıplayıcı alt boyutu için .92, küçümseyici/kusur bulucu alt boyutu için .91, duygusal yönden yoksun bırakıcı alt boyutu için .93, sömürücü/istismar edici alt boyutu için .84, aşırı koruyucu/evhamlı alt boyutu için .64, koşullu/başarı odaklı alt boyutu için .81, aşırı izin verici/sınırsız alt boyutu için .75, kötümser/endişeli alt boyutu için .71, cezalandırıcı alt boyutu için .71, ve değişime kapalı/duygularını bastıran alt boyutu için .65 güvenilirlik bulunmuştur.

Buna ek olarak, araştırma modellerinin test edilmesi için bu alt boyutlar obsesif ebeveynlik ve bozuk ebeveynlik olmak üzere iki üst boyutta toplanmıştır. Ölçeğin anne formunda obsesif ebeveynlik boyutu için .88 ve bozuk ebeveynlik .94 Cronbach Alfa değeri elde edilmiştir. Ölçeğin baba formu obsesif ve bozuk ebeveynlik üst boyutları için Cronbach Alfa değerleri ise sırasıyla .91 ve .93 olarak bulunmuştur.

Toronto Aleksitimi Ölçeği

Ölçeğin orijinal formu Bagby, Parker ve Taylor tarafından 1994 yılında geliştirilmiştir. Toronto Aleksitimi Ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması Güleç ve arkadaşları tarafından yetişkin örnekleminde (2009) yapılmıştır. Toronto Aleksitimi Ölçeği, likert tipi, 1-5 arasında (1=hiçbir zaman, 2=nadiren, 3=bazen, 4=sık sık, 5=her zaman) puanlanan, toplam 20 maddeden oluşan bir öz bildirim ölçeği olup, kendini değerlendirme esası üzerinden aleksitiminin saptanması amacıyla geliştirilmiştir (Güleç vd., 2004). Bagby ve arkadaşları (1994), gelişimsel çalışmalarda ölçeğin iç tutarlık kat sayısını $r=0.81$ olarak bulmuşlardır. Ayrıca üç haftalık bir süreç içerisinde yapılan test-tekrar test güvenilirliğininin $r=0.77$ olduğunu söylemişlerdir. Faktör analizi çalışmaları üç faktörlü yapının toplam varyansın %31'ini açıkladığını göstermiştir. İlk faktör toplam varyansın %12.6'sını (iç tutarlık, $r=0.78$), ikinci faktör toplam varyansın %10'unu (iç tutarlık, $r=0.75$) ve son olarak üçüncü faktör de toplam varyansın %8.8'ini (iç tutarlık, $r=0.66$) açıklamaktadır (Güleç vd., 2004). Mevcut çalışmada ise Toronto Aleksitimi Ölçeği toplam puanı için .81, duyguları tanımda güçlük alt boyutu için .86, duyguları ifade etmede güçlük alt boyutu için .75 ve dışadönük düşünce alt boyutu için .94 için Cronbach Alfa değerleri bulunmuştur.

Kısa Semptom Envanteri

Derogatis (1992) tarafından genel psikopatoloji değerlendirmesi yapacak kısa, geçerli ve güvenilir olacak bir ölçeğe ihtiyaç duyulması üzerine geliştirilmiş olan Kısa Semptom Envanteri (Brief Symptom Inventor), likert tipi, bireyin kendisini değerlendirdiği bir envanterdir. Şahin ve Durak (1994) tarafından yapılan Türkiye uyarlamasında KSE'nin Anksiyete (12, 13, 28, 31, 32, 36, 38, 42, 43, 45, 46, 47 ve 49 nolu ifadeler), Depresyon (9, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 25, 27, 35, 37 ve 39 nolu ifadeler), Olumsuz Benlik (15, 21, 22, 24, 26, 34, 44, 48, 50, 51, 52 ve 53 nolu ifadeler), Somatizasyon (2, 5, 7, 8, 11, 23, 29, 30 ve 33 nolu ifadeler) ve Hostilite (1, 3, 4, 6, 10, 40 ve 41 nolu ifadeler) olmak üzere beş faktörden oluştuğu bulunmuştur. Türkçe uyarlama çalışmasında Cronbach α katsayıları; depresyon .88, anksiyete .87, olumsuz benlik .87, somatizasyon .75, hostilite.76 ve toplam ölçek için .94 şeklindedir. Mevcut çalışmada ise anksiyete boyutu için .90, depresyon boyutu için .92, olumsuz benlik boyutu için .89, somatizasyon boyutu için .85, hostilite boyutu için .81 ve toplam puan için .97 güvenirlik katsayıları bulunmuştur.

İşlem

Gerçekleştirilen araştırmaya İstanbul Arel Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 25.08.2022 tarih ve E-69396709-050.01.04-228514 25.08.2022 nolu kararla onaylandıktan sonra başlanmıştır. Çalışma kapsamında kullanılan ölçeklerin izinleri ise veri toplama süreci başlamadan önce ölçeği geliştiren veya ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasını yapan araştırmacılardan mail yolu ile alınmıştır. Katılımcılardan veri toplama ve verilerinin saklanması sürecinde gizlilik ilkesine bağlı kalınarak hareket edilmiştir. Araştırmada kullanılan veriler iki yıl boyunca araştırmacının 'Google Drive' hesabında muhafaza edilecek ve saklama süresinin sonunda silinecektir. Veri toplama süreci 2022-2023 güz ve bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçekler çevrimiçi ve yüz yüze şekilde uygulanmıştır. Ölçeklerin oluşturulması için 'Google Dökümanlar' platformu kullanılmıştır. Bu platformda sırasıyla katılımcılara bilgilendirilmiş onam formu, sosyodemografik bilgi formu, Young Ebeveynlik Ölçeği, Toronto Aleksitimi Ölçeği ve Kısa Semptom Envanteri sunulmuştur. Katılımcılar bu form ve ölçekleri bilgisayar üzerinden doldurduktan sonra araştırmacıya göndermişlerdir. Katılımcılara çeşitli sosyal medya platformları (Instagram, Facebook, Whatsap vb.) aracılığıyla araştırmaya katılım linki gönderilmiştir. Katılımcılara ölçekler sunulmadan önce bilgilendirilmiş onam formunda araştırmanın gönüllük esasına bağlı olarak gerçekleştirildiği bilgisi verilmiştir.

Verilerin Analizi

Gerçekleştirilen araştırmada veri analizleri SPSS 25.0 paket programı ve AMOS yazılımı üzerinden gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya ilişkin analizlere başlanmadan önce veri setinde uç değer olup olmadığı kontrol edilmiştir. Araştırmada herhangi bir uç veriye rastlanmamıştır. Daha sonra araştırma değişkenlerinin dağılımını kontrol etmek için çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Araştırma değişkenlerinin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1.5 ile +1.5 arasında değiştiği gözlenmiştir. Tabachnick ve Fidell 'in (2013) belirttiği üzere basıklık ve çarpıklık katsayılarının + 1,5 ve - 1,5 arasında yer aldığı durumlarda normal dağılım kabul edilmektedir. Bu nedenle araştırma değişkenlerinin normal bir dağılım gösterdiği ifade edilebilir. Araştırma verileri normal bir dağılım gösterdiği için araştırma kapsamında parametrik testler kullanılmıştır. Araştırma değişkenleri arasındaki ilişkileri test etmek amacıyla Pearson korelasyon analizi gerçekleştirilmiş ve aracılık etkisi AMOS yazılımı üzerinden yapılmıştır. Aracılık analizi gerçekleştirilmeden önce çoklu bağlantısallık sorununun olup olmadığını

belirlemek amacıyla VIF değerleri kontrol edilmiş ve tüm VIF değerlerinin 10'dan küçük olduğu bulunmuştur. Bu sonuç, araştırmada çoklu bağılantısallık sorununun olmadığı göstermektedir.

BULGULAR

Araştırmada aracılık analizi gerçekleştirilmeden önce algılanan ebeveyn tutumları, aleksitimi ve psikopatolojik belirtiler arasındaki ilişkilerin tespit edilmesi hedeflenmiş ve bu doğrultuda Pearson korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir (bkz. Tablo 2). Tablo 2'de öncelikle Young Ebeveynlik Ölçeği Anne Formu Boyutları ile aleksitimi toplam puanı ve Kısa Semptom Envanteri toplam puanı arasındaki ilişkiler değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, aleksitimi toplam puanı ile Young Ebeveynlik Ölçeği Anne Formu kuralcı /kalıplı (r= .19, p<.01), küçümseyici/kusur bulucu (r= .19, p<.01), duygusal yoksun bırakıcı (r= .23, p<.01), sömürücü/istismar edici (r= .18, p<.01), aşırı koruyucu/evhamlı (r= .14, p<.01), koşullu/başarı odaklı (r= .14, p<.01), aşırı izin verici/sınırsız (r= .31, p<.01), kötümser/endişeli (r= .23, p<.01), cezalandırıcı (r= .20, p<.01), değişkenliğe kapalı/duygularını bastıran (r= .18, p<.01) alt boyutları ile pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca aleksitimi toplam puanı ile obsesif ebeveynlik (r= .23, p<.01) ve bozuk ebeveynlik (r= .30, p<.01) üst boyutları arasında da pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Araştırmada daha sonra Young Ebeveynlik Ölçeği Anne Formu boyutları ile Kısa Semptom Envanteri toplam puanı arasındaki ilişkilere bakılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, Kısa Semptom Envanteri toplam puanı ile Young Ebeveynlik Ölçeği Anne Formu kuralcı /kalıplı (r= .30, p<.01), küçümseyici/kusur bulucu (r= .36, p<.01), duygusal yoksun bırakıcı (r= .26, p<.01), sömürücü/istismar edici (r= .29, p<.01), aşırı koruyucu/evhamlı (r= .12, p<.01), koşullu/başarı odaklı (r= .20, p<.01), aşırı izin verici/sınırsız (r= .33, p<.01), kötümser/endişeli (r= .31, p<.01), cezalandırıcı (r= .30, p<.01), değişkenliğe kapalı/duygularını bastıran (r= .18, p<.01) alt boyutları ile pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca Kısa Semptom Envanteri toplam puanı ile obsesif ebeveynlik (r= .31, p<.01) ve bozuk ebeveynlik (r= .39, p<.01) üst boyutları arasında da pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Tablo 2'de Young Ebeveynlik Ölçeği Baba Formu boyutları ile aleksitimi toplam puanı arasındaki ilişkilere bakılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, aleksitimi toplam puanı ile Young Ebeveynlik Ölçeği Baba Formu kuralcı /kalıplı (r= .27, p<.01), küçümseyici/kusur bulucu (r= .30, p<.01), duygusal yoksun bırakıcı (r= .27, p<.01), sömürücü/istismar edici (r= .21, p<.01), aşırı koruyucu/evhamlı (r= .11, p<.01), koşullu/başarı odaklı (r= .15, p<.01), aşırı izin verici/sınırsız (r= .34, p<.01), kötümser/endişeli (r= .28, p<.01), cezalandırıcı (r= .22, p<.01), değişkenliğe kapalı/duygularını bastıran (r= .23, p<.01) alt boyutları ile pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca aleksitimi toplam puanı ile obsesif ebeveynlik (r= .28, p<.01) ve bozuk ebeveynlik (r= .35, p<.01) üst boyutları arasında da pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Araştırmada daha sonra Young Ebeveynlik Ölçeği Baba Formu boyutları ile Kısa Semptom Envanteri toplam puanı arasındaki ilişkilere bakılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, Kısa Semptom Envanteri toplam puanı ile Young Ebeveynlik Ölçeği Baba Formu kuralcı /kalıplı (r= .31, p<.01), küçümseyici/kusur bulucu (r= .40, p<.01), duygusal yoksun bırakıcı (r= .31, p<.01), sömürücü/istismar edici (r= .30, p<.01), aşırı koruyucu/evhamlı (r= .11, p<.01), koşullu/başarı odaklı (r= .12, p<.01), aşırı izin verici/sınırsız (r= .38, p<.01), kötümser/endişeli (r= .25, p<.01), cezalandırıcı (r= .32, p<.01), değişkenliğe kapalı/duygularını bastıran (r= .21, p<.01) alt boyutları ile pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca Kısa Semptom Envanteri toplam puanı ile obsesif ebeveynlik (r= .28, p<.01) ve bozuk ebeveynlik (r= .44, p<.01) üst boyutları arasında da

pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada aleksimi toplam puanı ile Kısa Semptom Envanteri toplam puanı arasında da pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = .55, p < .01$)

Tablo 2. Young Ebeveynlik Ölçeği Puanları, Aleksitimi ve Psikopatolojik Belirtiler Arasındaki İlişkilerin İncelenmesine Yönelik Korelasyon Analizi Sonuçları

Young Ebeveynlik Ölçeği Anne Formu Boyutları	Aleksitimi (Toplam)	KSE (Toplam)
Kuralcı /Kalıplayıcı	.190**	.308**
Küçümseyici/Kusur Bulucu	.253**	.369**
Duygusal Yoksun Bırakıcı	.230**	.266**
Sömürücü/İstismar Edici	.189**	.295**
Aşırı Koruyucu/Evhamlı	.142**	.126**
Koşullu/Başarı Odaklı	.145**	.204**
Aşırı İzin Verici/Sınırsız	.315**	.338**
Kötümser/Endişeli	.235**	.314**
Cezalandırıcı	.200**	.303**
Değ. Kapalı/Duy. Bastıran	.185**	.181**
Obsesif Ebeveynlik (BT)	.235**	.317**
Bozuk Ebeveynlik (BT)	.303**	.397**
Young Ebeveynlik Ölçeği Baba Formu Boyutları	Aleksitimi Toplam	KSE Toplam
Kuralcı /Kalıplayıcı	.276**	.314**
Küçümseyici/Kusur Bulucu	.305**	.401**
Duygusal Yoksun Bırakıcı	.274**	.318**
Sömürücü/İstismar Edici	.213**	.300**
Aşırı Koruyucu/Evhamlı	.112**	.111**
Koşullu/Başarı Odaklı	.158**	.120**
Aşırı İzin Verici/Sınırsız	.345**	.384**
Kötümser/Endişeli	.280**	.256**
Cezalandırıcı	.225**	.324**
Değ. Kapalı/Duy. Bastıran	.238**	.213**
Obsesif Ebeveynlik	.280**	.284**
Bozuk Ebeveynlik	.353**	.442**
Aleksitimi (Toplam)	1	.557**

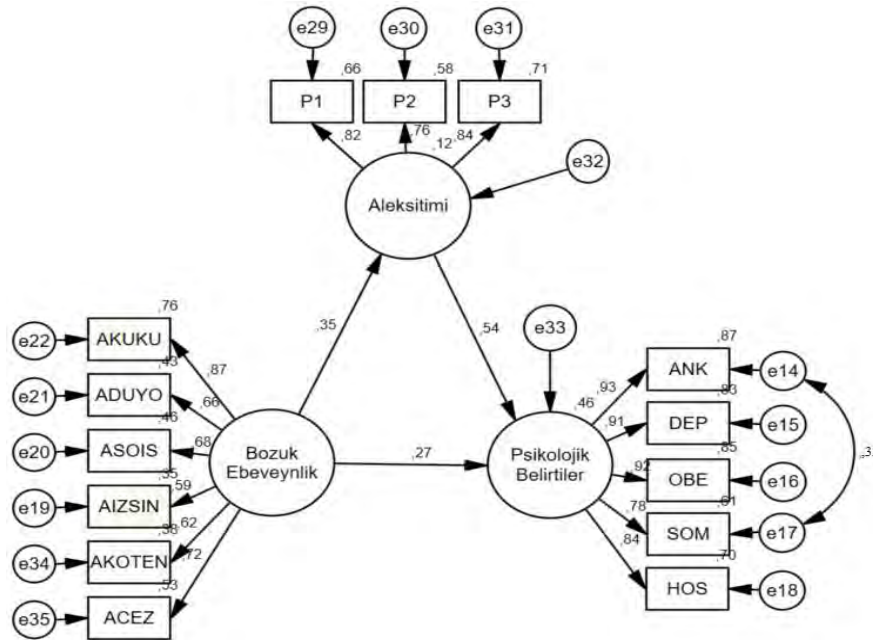
* $p < .05$, ** $p < .01$

Araştırmada değişkenler arasındaki ilişkiler incelendikten sonra yapısal modellere ilişkin analizler gerçekleştirilmiştir. Algılanan ebeveyn tutumlarının psikopatoloji üzerindeki etkisinde aleksitiminin aracı rolüne yönelik bulgular verilmiştir. Bu çalışmada önce ölçme ve sonrasında yapısal model analizi olacak biçimde iki aşamalı yaklaşım kullanılmıştır. Yapısal modeller analiz edilmeden önce ölçüm modelleri kurulmuştur. Tablo 3'te kurulan ölçüm modellerine yönelik uyum iyiliği değerleri verilmiştir. Ölçüm modelinin uyum indeks değerleri incelendiğinde, kurulan ölçüm modellerinin uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Uyum İndeks Değerleri

İndeksler	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
X ² /df	$0 \leq \chi^2/df \leq 3$	$3 \leq \chi^2/df < 5$	2.108	1.606	2.984	1.667
RMSA	<0.05	<0.08	.043	.032	.057	.034
GFI	>0.95	>0.90	.964	.979	.951	.977
AGFI	>0.95	>0.90	.949	.967	.930	.964
CFI	>0.95	>0.90	.985	.993	.974	.993
NFI	>0.95	>0.90	.972	.983	.961	.983
IFI	>0.95	>0.90	.985	.993	.974	.993
TLI	>0.95	>0.90	.981	.991	.967	.991

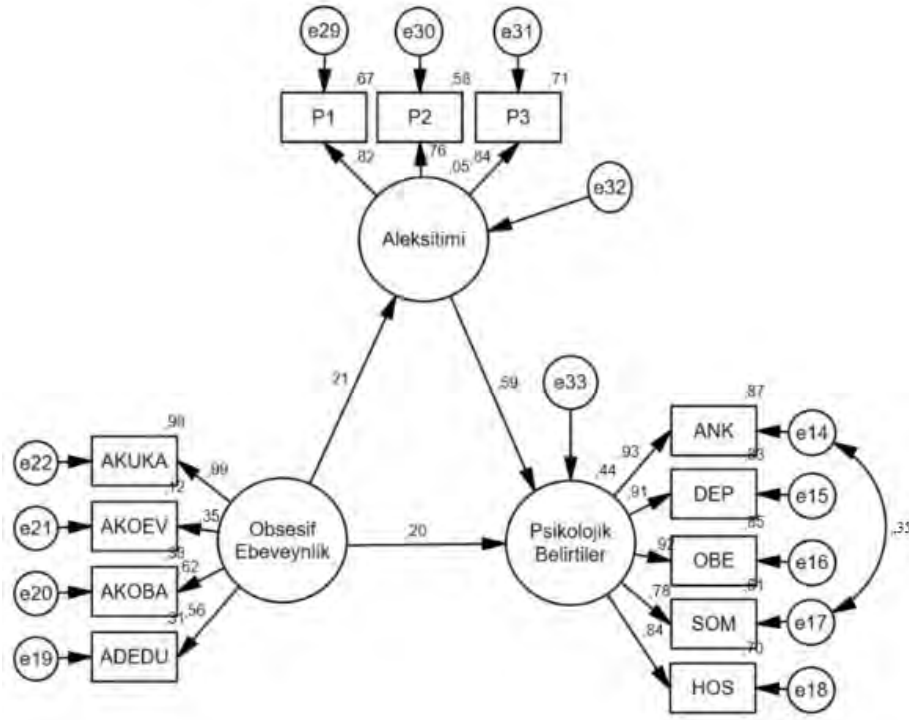
Araştırmada ölçüm modellerinin uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu görüldükten sonra yapısal modeller test edilmiştir. Yapısal modellere ilişkin yol analizi sonuçları Şekil 1, Şekil 2, Şekil 3 ve Şekil 4’te sırasıyla gösterilmektedir.

Şekil 1. Bozuk Ebeveynlik (Anne) Tutumlarının Psikolojik Belirtiler Üzerindeki Etkisinde Aleksitiminin Aracı Rolüne İlişkin Yapısal Model (Model 1)

Not: N: 595 ANK: Anksiyete, DEP: Depresyon, OBE: Olumsuz Benlik; SOM: Somatizasyon; HOS: Hostilite; KUKU: Küçümseyici/Kusur Bulucu; DUYO: Duygusal Yoksun Bırakıcı; SOIS: Sömürücü/İstismar Edici; IZSIN: Aşırı İzin Verici/Sınırsız KOTEN: Kötümser/Endişeli; CEZ: Cezalandırıcı; KOEV: Koruyucu/Evhamlı; KOBA: Koşullu/Başarı Odaklı; DEDU: Değişime Kapalı/Duyguları Bastran; P1-P2-P3: Aleksitimi Ölçeği Parselleri

Şekil 1’de obsesif ebeveynlik tutumlarının psikolojik belirtiler üzerindeki etkisinde aleksitiminin aracı rolünün incelenmesine yol analizi sonuçları verilmiştir. Modelin uyum indeks değerleri $X^2/df= 2,108$; $RMSEA= ,043$; $GFI= ,964$; $AGFI= ,949$; $CFI= ,985$; $NFI= ,972$; $IFI= ,985$; $TLI= ,981$ olarak hesaplanmıştır. Bozuk ebeveynlik tutumlarının psikolojik belirtiler üzerindeki toplam etkisi $\beta=,458$ olarak hesaplanırken aracı değişken modele dahil edildiğinde doğrudan etki katsayısı $\beta=,268$ olarak hesaplanmıştır. Obsesif ebeveynlik tutumunun psikolojik belirtileri üzerindeki dolaylı etkisinin ise anlamlı olduğu görülmüştür ($\beta =,190$; $LLCI =,138$ $ULCI=,241$).

Şekil 2. Obsesif Ebeveynlik (Anne) Tutumlarının Psikolojik Belirtiler Üzerindeki Etkisinde Aleksitiminin Aracı Rolüne İlişkin Yapısal Model (Model 2)

Not. N: 595 ANK: Anksiyete, DEP: Depresyon, OBE: Olumsuz Benlik; SOM: Somatizasyon; HOS: Hostilite; KUKA: Kuralcı/ Kalıplı; KOEV: Koruyucu/Evhamlı; KOBA: Koşullu/Başarı Odaklı; DEDU: Değişime Kapalı/Duygulanı Bastıran; P1-P2-P3: Aleksitimi Ölçeği Parselleri

Şekil 2’de obsesif ebeveynlik tutumlarının psikolojik belirtiler üzerindeki etkisinde aleksitiminin aracı rolünün incelenmesine yol analizi sonuçları verilmiştir. Modelin uyum indeks değerleri $\chi^2/df= 1,606$; $RMSEA= ,032$; $GFI= ,979$; $AGFI=,964$; $CFI= ,993$; $NFI= ,983$; $IFI=,993$; $TLI= ,99$ olarak hesaplanmıştır. Obsesif ebeveynlik tutumlarının psikolojik belirtiler üzerindeki toplam etkisi $\beta=,356$ olarak hesaplanırken aracı değişken modele dahil edildiğinde doğrudan etki katsayısı $\beta=,197$ olarak hesaplanmıştır. Obsesif ebeveynlik tutumunun psikolojik belirtileri üzerindeki dolaylı etkisinin ise anlamlı olduğu görülmüştür ($\beta =,127$; $LLCI =,069$ $ULCI=,186$).

Şekil 3’te bozuk ebeveynlik tutumlarının psikolojik belirtiler üzerindeki etkisinde aleksitiminin aracı rolünün incelenmesine yol analizi sonuçları verilmiştir. Modelin uyum indeks değerleri $\chi^2/df= 2,984$; $RMSEA= ,057$; $GFI= ,951$; $AGFI=,930$; $CFI= ,974$; $NFI= ,961$; $IFI=,974$; $TLI= ,967$ olarak hesaplanmıştır. Bozuk ebeveynlik tutumlarının psikolojik belirtiler üzerindeki toplam etkisi $\beta=,490$ olarak hesaplanırken aracı değişken modele dahil edildiğinde doğrudan etki katsayısı $\beta=,278$ olarak hesaplanmıştır. Bozuk ebeveynlik tutumunun psikolojik belirtileri üzerindeki dolaylı etkisinin ise anlamlı olduğu görülmüştür ($\beta =,212$; $LLCI =,160$ $ULCI=,263$).

Şekil 4'te obsesif ebeveynlik tutumlarının psikolojik belirtiler üzerindeki etkisinde aleksitiminin aracı rolünün incelenmesine yol analizi sonuçları verilmiştir. Modelin uyum indeks değerleri $\chi^2/df= 1,667$; $RMSEA= ,034$; $GFI= ,977$; $AGFI= ,964$; $CFI= ,993$; $NFI= ,983$; $IFI= ,993$; $TLI= ,991$ olarak hesaplanmıştır. Bozuk ebeveynlik tutumlarının psikolojik belirtiler üzerindeki toplam etkisi $\beta= ,325$ olarak hesaplanırken aracı değişken modele dahil edildiğinde doğrudan etki katsayısı $\beta= ,147$ olarak hesaplanmıştır. Obsesif ebeveynlik tutumunun psikolojik belirtileri üzerindeki dolaylı etkisinin ise anlamlı olduğu görülmüştür ($\beta = ,178$; $LLCI = ,122$ $ULCI= ,237$).

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma değişkenleri arasındaki ilişkiler analizler gerçekleştirildiğinde bireylerin hem annelerine yönelik hem de babalarına yönelik algıladıkları ebeveynlik biçimleriyle aleksitimi düzeyleri arasında pozitif yönlü ilişkiler bulunmuştur. Bu sonuç, bireylerin ebeveynlerine yönelik olumsuz alguları yükseldikçe aleksitimi düzeylerinin de artış göstereceğine işaret etmektedir. Ayrıca ebeveynlik biçimleri ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişki incelendiğinde katılımcıların hem annelerine hem de babalarına karşı ebeveynlik biçimi alguları ile psikolojik belirtileri arasında pozitif yönlü ilişkiler tespit edilmiştir. Bu bulgu da benzer şekilde bireylerin ebeveynlerine yönelik olumsuz alguları yükseldikçe psikolojik belirti düzeylerinin artış göstereceğine işaret etmektedir.

Çocukluk çağında maruz kalınan yaşantılar çocuğun gelişim sürecini olumsuz şekilde etkilerken aynı zamanda yaşam boyu etkili olabilecek fiziksel, zihinsel ve duygusal sorunlar ve bozukluklara sebep olabilir (Dye, 2018). Yapılan pek çok çalışma çocukluk çağı yaşantılarının kişinin duygusal, toplumsal ve fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır (Tanju ve Demirbaş, 2012). Düşük özsaygı, problemlili toplumsal ilişkiler, güvensiz bağlanma gibi bağlanma bozuklukları ve travma sonrası stres bozukluklarının çocukluk çağı yaşantıları ile anlamlı düzeyde ilişkili olduğu yapılan araştırmalarla ortaya çıkarılmıştır (Mullen vd., 1996). Buna ek olarak çocukluk döneminde fiziksel ve duygusal ihmale maruz kalan çocukların yetişkinlik dönemlerinde depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu semptomlarını gösterme ve aynı zamanda maddenin kötüye kullanımı ve sigara içme alışkanlığı geliştirme olasılıklarının daha yüksek olduğu da ortaya çıkmıştır (Cohen vd., 2017). Çocukluk çağı yaşantıları da bireylerin ebeveynlik algılarını şekillendirdiğinden dolayı çocukluk çağında daha fazla problem yaşayan bireylerin ebeveynlerine yönelik daha fazla olumsuz algıya sahip olabileceği ve bu nedenle daha yüksek düzeyde psikolojik belirti ya da psikopatoloji geliştirebileceği düşünülmektedir. Körük ve arkadaşları (2016) yaptıkları araştırmada algılanan ebeveynlik biçimlerinin hem anne formu hem de baba formu ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkileri incelemişler ve pozitif yönde ilişkiler tespit etmişlerdir. Luyckx ve arkadaşları (2011) yaptıkları benzer bir çalışmada algılanan ebeveynlik biçimleri ile psikososyal ve psikolojik sağlık düzeyleri arasındaki ilişkileri incelemişler ve negatif yönlü ilişkilerin varlığına ulaşmışlardır. Soygüt ve Çakır (2009) ise yaptıkları çalışmada algılanan ebeveynlik biçimleri ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkide şemaların aracı rolünü inceleyen bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Bu araştırma sonuçlarına göre, ebeveynlik biçimleri ile psikolojik belirtiler arasındaki anlamlı bir ilişki vardır ve şemalar bu ilişkide aracı bir rol oynamaktadır. Çalışmada elde edilen bu bulgular literatürdeki bu çalışmalarla uyumludur.

Aleksitimi, duyguların tümünden ifade edilememesi değil, duyguların yeterince ifade edilememesidir (Hogeveen ve Grafman, 2021). Bir olay veya durum karşısında yaşanan duyguları ifade edememe; problemlerin çözümünde etkililiği ve genel uyumu bozabilmektedir (Sechi vd., 2020). Aleksitimik birey ne hissettiğinin farkında değildir; duygularını anlayamaz ve kabul edemez (Gratz ve Roemer, 2004). Çocukluk çağında yaşanan zorlayıcı olayları da bireyin

kabul etmesi oldukça zor olabilmektedir. Bu nedenle çocukluk çağında zorlayıcı olaylar deneyimleyen bireylerin duygularını ifade etmekte daha fazla zorlanması beklenebilmektedir. Bu bağlamda, aleksitimi düzeyi ile ebeveynlik biçimleri arasında pozitif yönlü ilişkiler bulunduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca algılanan ebeveynlik biçimlerinin erken dönem uyumsuz şemalar gibi birçok bilişsel işlev ile güçlü ilişkilerinin olduğu bilinmektedir (Basso ve ark., 2019). Bilişsel işlevlerin de duyguları tanımlama, ifade etme ve düzenleme gibi süreçlerde önemli rol oynadığı bilinmektedir. Buna göre, bilişsel duygu düzenlemenin etkileri; fizyoloji, düşünce, davranış ve hisleri içeren duygusal reaksiyonların hepsinde gözlemlenmektedir. Bu reaksiyonlar duygu sürecini tetikleyerek duygusal tepkilerin yoğunluğunu, uyumunu, farkındalığını ve amaç odaklılığını etkilemektedir (Koole, 2009). Kişiler bir olayla karşılaşınca duygusal tepki vermeden önce, durumla ilgili bilişsel stratejiler geliştirmekte ve duygusal tepki vermektedir (Garnefski vd., 2001). Erken dönem uyumsuz şemaların da bilişsel bir süreç olduğu göz önüne alındığında bireylerin duygusal tepkilerini şekillendirebileceğini söylemek mümkündür. Algılanan ebeveynlik biçimlerinin de erken dönem uyumsuz şemalar ile olan güçlü ilişkisi bilindiğinden (Karjough vd., 2022) dolayı duyguları tanımlama ve ifade etme gibi beceriler ile ilişkili olması anlamlı görülmektedir. Kalantar Hormozi ve arkadaşları (2022) yaptıkları çalışmada algılanan ebeveynlik biçimleri ile aleksitimi düzeyi arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler bulmuştur. De Rick ve Vanheule (2006) ile Cuzzocrea ve arkadaşları (2015) yaptıkları araştırmada da benzer şekilde algılanan ebeveynlik biçimleri ve aleksitimi değişkenleri arasında pozitif yönlü ilişkiler olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırmada elde edilen sonuçlar literatürde bulunan çalışmalarla tutarlıdır.

Araştırma sonuçlarına bakıldığında aleksitimi ile psikolojik belirtiler değişkenleri arasında pozitif yönlü ilişkilerin varlığı dikkat çekmektedir. Duygular, bireylerin zorlu yaşam koşullarının getirdiği stres verici olaylar karşısında bir başa çıkma stratejisi olarak da kullanılabilir. Bu durum, Lazarus ve Folkman (1984) tarafından geliştirilen Etkileşimsel Stres ve Başa Çıkma Modeli çerçevesinde ele alınmıştır. Buna göre bireyler, stres durumunun oluşturduğu olumsuz duyguları kontrol altına alıp, olumlu bir yöne odaklayabilmektedirler. Bu süreç, duygu odaklı başa çıkma olarak adlandırılmaktadır (Chang, 1998; Folkman ve Lazarus, 1985). Aleksitimi belirtileri gösteren bireylerde ise duygu tanımlama ve ifade etme konusunda güçlük yaşandığı için duygu odaklı baş etme stratejilerini etkili bir şekilde kullanamayacakları ve bu nedenle psikolojik belirtileri daha şiddetli deneyimleyebilecekleri düşünülmektedir. Gutman ve Laporte (2002) yaptıkları çalışmada aleksitimi ve gösterilen psikolojik belirti düzeylerinde pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Chung ve Chen (2021), Mannarini ve Kleinbub (2022), Vittori ve arkadaşları (2022) ve benzer pek çok literatür çalışmasında aleksitimi ile psikolojik belirtiler arasında pozitif yönlü etkileşimsel ilişkiler ve yordayıcı etkilerin olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bu çalışmanın araştırma sorusu algılanan anne ve baba tutumlarının psikolojik belirtiler ile olan ilişkisinde aleksitiminin aracı bir rolünün olup olmadığını test etmektir. Bu araştırma sorusunu test etmek için yapısal eşitlik modellemesi kullanılarak dört yapısal model oluşturulmuştur. İlk iki model (Model 1 ve Model 2) anneye yönelik algılanan ebeveynlik biçimlerine yönelik kurulurken, son iki model (Model 3 ve Model 4) babaya yönelik algılanan ebeveynlik biçimlerine yönelik kurulmuştur. Bu modeller test edilmeden önce anne ve babaya yönelik algılanan ebeveynlik biçimleri bozuk ve obsesif ebeveynlik olmak üzere iki üst faktörde birleştirilmiş ve yapılan analizler ile bu üst faktörlerin kabul edilebilir indeks değerlerine sahip olduğu gösterilmiştir. Araştırma modellerinde aracılık etkisini incelemek için ise yol analizi gerçekleştirilmiştir. Yapılan yol analizi sonuçlarında oluşturulan dört model için de aleksitiminin anlamlı bir aracı rolünün olduğu ortaya konmuştur. Bu sonuç algılanan anne ve baba tutumlarının psikolojik belirtileri yordarken aleksitiminin bu yordayıcılık etkisinde aracılığının olduğunu ve araştırma sorusunun karşılandığını göstermektedir.

Çocukluk çağında yaşanan olumsuz deneyimler yetişkinlik çağındaki birçok psikolojik belirtinin meydana gelmesinde ve sürdürülmesinde bir risk faktörüdür (Dorresteijn vd., 2019). Çocukluk çağında yaşanan olumsuz deneyimleri kabul etmek ve duygu dışavurumunu yapmak ise her birey açısından kolay değil hatta çoğu zaman zorlayıcı bir durumdur. Bununla birlikte, çocuklukta yaşanan duyguların dışavurumunu sağlayamamak sahip olunan psikolojik belirtilerin ortadan kalkması ya da düzeylerinin düşmesinde engelleyici bir faktör olabilmektedir (Fang vd., 2020). Çünkü bireylerin görünür davranışlarının diğer deyişle gösterdiği belirtilerin altında çoğu zaman gizil dinamikler bulunmaktadır ve bu gizil dinamiklerin kökeni bireylerin çocukluk çağında ebeveynleri ile kurdukları ilişkilere uzanmaktadır (Everstine ve Everstine, 2019). Psikoterapi sürecinde de danışanların psikolojik belirtileri ile çalışırken bu gizil dinamikleri keşfetmek ve bu gizil dinamiklere yönelik müdahalelerde bulunmak oldukça önemlidir (Summers ve Barber, 2010). Duygu dışavurumunu sağlıklı bir şekilde sağlayamayan bireylerde ise gizil dinamikleri keşfetmek ve psikolojik belirtilerin varlığını ortaya koyarak bu psikolojik belirtilere müdahale etmek de zorlaşmaktadır. Bu durum literatürde aleksitimi değişkenine yönelik yapılan çalışmalar ile de ortaya konmuştur. Aleksitimi, tıbbi olarak açıklanamayan fiziksel semptomların patogeneğinde çok önemli bir rol oynadığı varsayılmaktadır ve psikosomatik hastalık için bir risk faktörü olarak görülmektedir (Kusević ve Marusić, 2014) ancak zamanla gerçekleştirilen çalışmalarda aleksitiminin, somatoform bozukluk, depresyon, panik bozukluk, anksiyete bozuklukları, madde kötüye kullanım bozukluğu gibi pek çok ruhsal sorunla beraber görülebileceği belirlenmiştir (Bankier vd., 2001; Parolin vd., 2018). Aleksitiminin temel özelliklerine bakıldığında duyguların farkına varmada güçlük, hayal kurmada sınırlılık, işlemsel düşünme becerisinde yetersizlik ve dışa odaklı bir bilişsel yapının varlığı dikkat çekmektedir (Preece vd., 2022). Bu özellikler göz önüne alındığında aleksitiminin bireyin hem içsel hem de çevresel özellikleri ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bireyin psikolojik belirtileri geliştirme ve sürdürme sürecinde de bireyin hem kendisinden kaynaklanan faktörlerin hem de çevresindeki stres verici unsurların rol aldığı ifade edilebilir (Korenromp vd., 2012). Araştırma modellerinin sonuçları da araştırmacı tarafından ortaya konan bu görüşü destekleyici niteliktedir. Literatürde algılanan ebeveynlik biçimleri ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkide aleksitiminin aracı rolünü gösteren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte, benzer nitelikte olan çalışmalar incelendiğinde araştırma bulgularının literatür tarafından desteklendiği söylenebilmektedir. Örneğin, Giancesini (2012) ile Karjough ve arkadaşları (2022) algılanan ebeveynlik biçimlerinin aleksitimi değişkeni üzerinde yordayıcı bir etkisinin olduğunu bulmuşlardır. Castelli ve arkadaşları (2012) ile Kerr ve arkadaşları (2004) yaptığı çalışmada aleksitiminin psikolojik belirtiler üzerindeki yordayıcı etkisini incelemiş ve aleksitiminin psikolojik belirtileri anlamlı bir şekilde yordadığı sonucuna ulaşmıştır. Aka ve Gençöz (2014) ile Laboviti (2015) algılanan ebeveynlik biçimlerinin psikolojik iyi oluş ve psikolojik belirtiler üzerindeki doğrudan etkisini göstermişlerdir. Dolayısıyla çalışmada kullanılan değişkenler daha önce birlikte kullanılsa da birbirleri üzerinde olan doğrudan ve dolaylı etkileri birçok çalışma ile daha önce gösterilmiştir. Bu bağlamda yapılan araştırmada elde edilen sonuçların da literatür ile paralel yönde olduğunu söylemek mümkündür.

Sonuç olarak, bireylerin psikolojik belirtilerinin ortaya çıkmasında sadece anne baba tutumlarının değil aynı zamanda duygu ifadesini sağlama ve duyguları tanımanın da önemli bir rolde olduğu bu araştırma ile ortaya konmuştur. Psikoterapi süreçlerinde duygu çalışılmadığı zaman bu noktanın eksik kaldığı ve terapi sürecinde bireyi anlamayı zorlaştırdığı söylenebilir. Bu bağlamda bireyi anlamak, psikoterapi içerisinde güvenli bir terapötik ilişki kurabilmek ve göstermiş olduğu psikolojik belirtilerde düşüş sağlayabilmek adına danışanın duygularını tanıma ve ifade etme becerisini kazanması oldukça önemlidir. Nitekim araştırma sonucunda bulunan aleksitiminin anlamlı aracılık etkisi de bu yorumu destekleyici niteliktedir.

Mevcut çalışmada elde edilen sonuçlar kapsamında gelecekte benzer çalışmaları gerçekleştirecek araştırmacılara ve klinisyenlere çeşitli önerilerde bulunulmuştur. Öncelikle Yapılan araştırma 595 kişilik bir örneklem genişliği ile sınırlandırılmıştır. Araştırmanın genellenebilirliğinin artması adına daha geniş bir örneklem grubuna ulaşılması önerilmektedir. Ayrıca araştırma kapsamında öz bildirim ölçekleri aracılığıyla veri toplandığından dolayı yanlılık hatasının meydana gelebileceği ve bu durumun araştırmanın bir sınırlılığı olduğu düşünülmektedir. Bu sınırlılığın yaşanmaması adına farklı araştırma desenlerinin kullanılması önerilmektedir. Buna ek olarak, psikolojik belirtiler ile aleksitimi arasında pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır. Bu sonuç, bireyin sağlıklı duygu dışavurumu düzeyi düştükçe psikolojik belirtilerinin artacağını göstermektedir. Psikolojik belirtiler de daha çok pek çok kez intihar davranışı ile ilişkisi gösterildiğinden dolayı öz kıyım düşünceleri olan danışanların duygu dışavurumuna yönelik kaynaklarını yükseltmek için psikoterapi sürecinde çeşitli uygulamaların yapılmasının faydalı olacağı düşünülmekte ve önerilmektedir. Bu çalışmada aleksitimi değişkeninin aracı rolü bulunması nedeniyle psikolojik belirtilerin gelişimi ve sürdürülmesinde duyguların ifadesinin önemine dikkat çekilmiştir. Bu nedenle alanda çalışan klinisyenlere formülasyon, tedavi ve sağaltım süreçlerinde duygular üzerine daha fazla yoğunlaşması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ahmadi, V., Ahmadi, S., Dadfar, R., Nasrolahi, A., Abedini, S. and Azar-Abdar, T. (2014). The relationships between parenting styles and addiction potentiality among students. *Archives of Advances in Biosciences*, 5(3), 2008-4978.
- Aka, B. T., and Gençöz, T. (2014). Perceived parenting styles, emotion recognition and regulation in relation to psychological well-being. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 159, 529-533.
- Allen, L. B., Lu, Q., Tsao, J. C., Hayes, L. P., and Zeltzer, L. K. (2011). Depression partially mediates the relationship between alexithymia and somatization in a sample of healthy children. *Journal of Health Psychology*, 16(8), 1177-1186.
- Argun. (2005). *Anne baba ve öğretmenlerin öğrenilmiş güçlülüğü ile okulöncesi çocukların davranışsal-duygusal güçlülüğü ve kendilik algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı).
- Bankier, B., Aigner, M., and Bach, M. (2001). Alexithymia in DSM-IV Disorder: Comparative Evaluation of Somatoform Disorder. *Psychosomatics*, 42(6), 444-449.
- Bagby, R. M., Taylor, G. J., and Parker, J. D. (1994). The twenty-item Toronto Alexithymia Scale – II. Convergent, discriminant, and concurrent validity. *Journal of Psychosomatic Research*, 38(1), 33-40.
- Basso, L. A., Fortes, A. B., Steinhorst, E., and Wainer, R. (2019). The effects of parental rearing styles and early maladaptive schemas in the development of personality: A systematic review. *Trends In Psychiatry and Psychotherapy*, 41, 301-313.
- Blanchard, E. B., Arena, J. G., and Pallmeyer, T. P. (1981). Psychometric properties of a scale to measure alexithymia. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 35(1), 64-71.
- Bowlby, J. (2012). *Bağlanma*. (T. V. Soylu, Çev.). İstanbul: Pinhan Yayıncılık (Orijinal yayın tarihi, 1969).
- Castelli, L., Tesio, V., Colonna, F., Molinaro, S., Leombruni, P., Bruzzone, M., ... and Torta, R. (2012). Alexithymia and psychological distress in fibromyalgia: prevalence and relation with quality of life. *Clin Exp Rheumatol*, 30(74), 70-7.

- Cerniglia, L., Cimino, S., Tafà, M., Marzilli, E., Ballarotto, G., and Bracaglia, F. (2017). Family profiles in eating disorders: family functioning and psychopathology. *Psychology Research and Behavior Management*, 10, 305–312.
- Chung, M. C., and Chen, Z. S. (2021). The interrelationship between child abuse, emotional processing difficulties, alexithymia and psychological symptoms among Chinese adolescents. *Journal of Trauma and Dissociation*, 22(1), 107-121.
- Cohen, J. R., Menon, S. V., Shorey, R. C., Le, V. D., and Temple, J. R. (2017). The distal consequences of physical and emotional neglect in emerging adults: A person-centered, multi-wave, longitudinal study. *Child Abuse and Neglect*, 63, 151-161.
- Damasio, A. R. (2000). *The feeling of what happens: Body and emotion in the making of consciousness*. New York: Harcourt Brace.
- De Rick, A., and Vanheule, S. (2006). The relationship between perceived parenting, adult attachment style and alexithymia in alcoholic inpatients. *Addictive Behaviors*, 31(7), 1265-1270.
- Demirsu, Ö. (2018) *Üniversite öğrencilerinde algılanan ebeveyn tutumları ile sürekli kaygı düzeyi arasındaki ilişkide anksiyete duyarlılığının ve psikolojik dayanıklılığın aracı rolleri* (Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul).
- Derogatis, L. R. (1992). SCL-90-R: Administration, scoring and procedures manual-II. Towson, MD: Clinical Psychometric Research.
- Dorresteijn, S., Gladwin, T. E., Eekhout, I., Vermetten, E., and Geuze, E. (2019). Childhood trauma and the role of self-blame on psychological well-being after deployment in male veterans. *European Journal of Psychotraumatology*, 10(1), 1558705.
- Dökmen Ü. (2000). *Yarıma kim kalacak? Evrenle uyumlama sürecinde var olmak gelimek uzlamak*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Dye, H. (2018). The impact and long-term effects of childhood trauma. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 28(3), 381-392.
- Eid, P., and Boucher, S. (2012). Alexithymia and dyadic adjustment in intimate relationships: Analyses using the actor partner interdependence model. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 31(10), 1095-1111.
- Erol A., Toprak G., ve Yazıcı F. (2002). Üniversite öğrencisi kadınlarda yeme bozukluğu ve genel psikolojik belirtileri yordayan etkenler, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 13(1), 48-57.
- Everstine, D. S., and Everstine, L. (2019). *Sexual trauma in children and adolescents: Dynamics and treatment*. New York: Routledge.
- Fang, S., Chung, M. C., and Wang, Y. (2020). The impact of past trauma on psychological distress: The roles of defense mechanisms and alexithymia. *Frontiers in Psychology*, 11, Article 992.
- Folkman, S., and Lazarus, R. S. (1985). If it changes it must be a process: study of emotion and coping during three stages of a college examination. *Journal of Personality and Social Psychology*, 48(1), 150-170.
- Garnefski, N., Kraaij, V., and Spinhoven, P. (2001). The cognitive emotion regulation questionnaire (cerq): psychometric features and prospective relationships with depression and anxiety in adults. *European Journal of Psychological Assessment*, 17(3), 141-149.

- Gianesini, G. (2012). Alexithymia dimensions and perceived emotional parenting styles. *Advances in relational competence theory: With special attention to alexithymia*, 243-268. New York: Nova Science Publishers.
- Gorostiaga, A., Aliri, J., Balluerka, N., and Lameirinhas, J. (2019). Parenting styles and internalizing symptoms in adolescence: A systematic literature review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(17), Article 3192.
- Gratz, K. L. and Roemer, L. (2004). Multidimensional assessment of emotion regulation and dysregulation: Development, factor structure, and initial validation of the difficulties in emotion regulation scale. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 26, 41-56.
- Güleç, H., Köse, S., Güleç, Y.M., Çitak, S., Evren C., Borckardt, J. and Sayar, K. (2009). Reliability and Factorial Validity of The Turkish Version of the 20-Item Toronto Alexithymia Scale (TAS-20). *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 19, 214-220.
- Gürsoy, M. (2020) Klinik Olan ve Klinik Olmayan Yetişkin Örneklerinde, Ebeveynlik Biçimi Alanları ve Kaygı İlişkisinde, Erken Dönem Uyumsuz Şema Alanlarının Aracılık Rollerini (Doktora Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul).
- Hogeveen, J., and Grafman, J. (2021). Alexithymia. *Handbook of Clinical Neurology*, 183, 47-62.
- Honkalampi, K., Hintikka, J., Tanskanen, A., Lehtonen, J. and Viinamaki, H. (2000). Depression is strongly associated with alexithymia in the general population. *Journal of Psychosomatic Research*, 48, 99-104.
- Kalantar Hormozi, B., Tavoli, A., and Abdollahi, A. (2022). Perceived parental styles and alexithymia in adult Iranian migraine patients: the mediating role of emotional schemas. *The Journal of Genetic Psychology*, 183(3), 250-262.
- Karaca, S., ve Çelik, D. (2021). Aleksitimi, Öfke ve Öfke İfade Tarzları: Psikolojik Belirtilerin Yordayıcıları. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 34(1), 45-59.
- Karjough, K., Azzaoui, F. Z., Boulbaroud, S., Samlali, W. I., and Ahami, A. (2022). Role of Early Maladaptive Schemas and Alexithymia in the Relationship Between Perceived Parenting Styles in Moroccan Psychoactive Substance Users. *International Journal of Nutrition, Pharmacology, Neurological Diseases*, 12(3), 73-80.
- Kaya, E., ve Aksoy, C. (2022). Aleksitimi: Psikolojik Belirtiler ve Bağlanma Stilleri. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 11(3), 200-215.
- Kaya, F. Ş. ve Gündüz, İ. (2019). Anne-babası evli veya boşanmış olan çocukların algıladıkları ebeveyn tutumu ile somatizasyon belirtileri arasındaki ilişki. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 35-56.
- Kerr, S., Johnson, V. K., Gans, S. E., and Krumrine, J. (2004). Predicting adjustment during the transition to college: Alexithymia, perceived stress, and psychological symptoms. *Journal of College Student Development*, 45(6), 593-611.
- Koçak, R. (2002). Aleksitimi: Kuramsal çerçeve, tedavi yaklaşımları ve ilgili araştırmalar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1), 183-212.
- Kokkonen, P., Karvonen, J. T., Veijola, J., Läksy, K., Jokelainen, J., Järvelin, M. R., and Joukamaa, M. (2001). Prevalence and sociodemographic correlates of alexithymia in a population sample of young adults. *Comprehensive Psychiatry*, 42(6), 471-476.
- Koole, S. L. (2009). The psychology of emotion regulation: an integrative review. *Cognition and Emotion*, 23(1), 4-41.

- Korenromp, I. H., Grutters, J. C., Van den Bosch, J. M., and Heijnen, C. J. (2012). Post-inflammatory fatigue in sarcoidosis: personality profiles, psychological symptoms and stress hormones. *Journal of Psychosomatic Research*, 72(2), 97-102.
- Körük, S., Öztürk, A., ve Kara, A. (2016). Üniversite öğrencilerinin algılanan ebeveynlik ve ebeveyn bağlanma stillerinin psikolojik semptomları yordama gücü. *International Journal of Instruction*, 9(2), 215-230.
- Kusević, Z., and Marusić, K. (2014). The Relationship Between Alexithymia and Morbidity. *Lijecnicki Vjesnik*, 136(1-2), 44-48.
- Kuzucu, Y. (2011). Duyguları İfade Etme Ölçeğinin uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 779-792.
- Laboviti, B. (2015). Perceived parenting styles and their impact on depressive symptoms in adolescent 15-18 years old. *Journal of Educational and Social Research*, 5(1), 171-178.
- Lazarus, R. S., and Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. New York: Springer Publishing Company.
- Lima, A. R., Mello, M. F., and Mari, J. D. (2010). The role of early parental bonding in the development of psychiatric symptoms in adulthood. *Current Opinion in Psychiatry*, 23(4), 383-387.
- Luyckx, K., Goossens, E., Missotten, L., Moons, P., and i-DETACH investigators. (2011). Adolescents with congenital heart disease: The importance of perceived parenting for psychosocial and health outcomes. *Journal of Developmental and Behavioral Pediatrics*, 32(9), 651-659.
- Mannarini, S., and Kleinbub, J. R. (2022). Parental-bonding and alexithymia in adolescents with anorexia nervosa, their parents, and siblings. *Behavioral Sciences*, 12(5), Article 123.
- Motan, İ., ve Gençöz, T. (2007). Aleksitimi boyutlarının depresyon ve anksiyete şiddeti ile ilişkisi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18(4), 333-343.
- Mullen, P. E., Martin, J. L., Anderson, J. C., Romans, S. E., and Herbison, G. P. (1996). The long-term impact of the physical, emotional, and sexual abuse of children: A community study. *Child Abuse and Neglect*, 20(1), 7-21.
- Parolin, M., Simonelli, A., Mapelli, D., Sacco, M., and Cristofalo, P. (2018). Parental mentalization and parenting stress: The role of maternal reflective functioning. *Frontiers In Psychology*, 9, Article 883.
- Pinquart, M. (2017). Associations of parenting dimensions and styles with externalizing problems of children and adolescents: An updated meta-analysis. *Developmental Psychology*, 53(5), 873.
- Preece, D. A., Mehta, A., Becerra, R., Chen, W., Allan, A., Robinson, K., ... and Gross, J. J. (2022). Why is alexithymia a risk factor for affective disorder symptoms? The role of emotion regulation. *Journal of affective disorders*, 296, 337-341.
- Roh, D., Kim, W. J., and Kim, C. H. (2011). Alexithymia in obsessive-compulsive disorder: clinical correlates and symptom dimensions. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 199(9), 690-695.
- Sadowski, H., Ugarte, B., Kolvin, I., Kaplan, C., and Barnes, J. (1999). Early life family disadvantages and major depression in adulthood. *British Journal of Psychiatry*, 174, 112-20.
- Sahin, N. H., and Durak, A. (1994). Brief symptom inventory: Adaptation for the Turkish youth. *Turkish J Psychol*, 9(31), 44-56.

- Saydam, R., ve Gençöz, T. (2005). Aile ilişkileri, ebeveynin çocuk yetiştirme tutumu ve kendilik değerinin gençler tarafından belirtilen davranış problemleri ile olan ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 20(55), 61-74.
- Sechi, C., Vismara, L., and Lucarelli, L. (2020). Attachment to parents and peers and adolescent mental health: the mediating role of alexithymia. *Community Mental Health Journal*, 56, 894-905.
- Shute, R., Maud, M. and McLachlan, A. (2017) The relationship of recalled adverse parenting styles with maladaptive schemas, trait anger, and symptoms of depression and anxiety. *Journal of Affective Disorders*, 259: 337-348.
- Smith, J., and Brown, T. (2021). Emotional expressivity, loneliness, and hopelessness relationship in adolescents. *Journal of Adolescence and Mental Health*, 34(4), 567-579.
- Soygüt, G., Çakır, Z., ve Karaosmanoğlu, A. (2008). Ebeveynlik biçimlerinin değerlendirilmesi: Young ebeveynlik ölçeğinin psikometrik özelliklerine ilişkin bir inceleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(22), 17-30.
- Summers, R. F., and Barber, J. P. (2010). *Psychodynamic therapy: A guide to evidence-based practice*. New York: Guilford Press.
- Szkody, E., Steele, E. H., and McKinney, C. (2021). Effects of parenting styles on psychological problems by self-esteem and gender differences. *Journal of Family Issues*, 42(9), 1931-1954.
- Tabachnick, B. G. and Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. Boston, MA: Pearson
- Tanju, E. H., and Demirbaş, H. (2012). Investigation of childhood trauma experiences and family functions among university students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 47, 1950-1956.
- Taylor, G. J., Bagby, R. M., and Parker, J. D. (1997). *Disorders of affect regulation. Alexithymia in medical and psychiatric illness*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Taylor, G. J., Parker, J. D., Bagby, R. M., and Acklin, M. W. (1992). Alexithymia and somatic complaints in psychiatric out-patients. *Journal of Psychosomatic Research*, 36(5), 417-424.
- Vittori, A., Marinangeli, F., Bignami, E. G., Simonini, A., Vergallo, A., Fiore, G., ... and Pedone, R. (2022). Analysis on burnout, job conditions, alexithymia, and other psychological symptoms in a sample of Italian anesthesiologists and Intensivists, assessed just before the Covid-19 pandemic: An AAROI-EMAC Study. In *Healthcare* (Vol. 10, No. 8, p. 1370). MDPI.
- Yılmaz, A., ve Kaya, A. (2020). Üniversite öğrencilerinde duyguları ifade etme becerisi ile psikolojik ihtiyaçlar arasındaki ilişki. *Psikoloji ve Gelişim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 123-135.
- Young, J. E., Klosko, J. S. and Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy: A Practitioner's Guide*. New York: The Guilford Press.
- Ziółkowski, M., Gruss, T., and Rybakowski, J. K. (1995). Does alexithymia in male alcoholics constitute a negative factor for maintaining abstinence? *Psychotherapy and Psychosomatics*, 63(3-4), 169-173.